

Z A S T Ě N O U

Jako sníh z větví splývám
do jara údolí,
jako ledový pramen ve větru prýštím,
jako jediná krůpěj
do květů vlhce padám
a ony zahnívají
jak kolem močálu.
Jsem ustavičné pomyšlení na smrt.

Prolétám střemhlav, klidně jít nedokážu,
přepevnou stavbou veškerenstva nebe
a bortím pilíře a drolím zdi.
Bližní varuju vzdáleným hukotem moře,
protože v noci nedokážu spát.
Do hrdla vodopádů stoupám
a z horstev valím rachotivou suť.

Jsem dítě strašné úzkosti světa,
jež do míru i do radosti vplývá
jak úder zvonů do denního shonu
a jako kosa do zralého lánu.

Jsem ustavičné pomyšlení na smrt.

O D C I Z E N Í

Už nedokážu v stromech vidět stromy.
Větve jsou bez listů vydány větru všanc.
Plody sládnou, ovšem bez lásky.
Vždyť ani nenasytí.
Co se to chystá?
Před mýma očima uniká les,
mým uším umlkají ptáci,
louka mi lůžko nestele!
Času jsem syta
a prahnu po něm.
Co se to chystá?

Na horách za noci zaplanou ohně.
Mám se dát na cestu, znovu se všemu blížít?

Už nedokážu v žádné z cest vidět cestu.

Hinter der Wand

Ich hänge als Schnee von den Zweigen
in den Frühling des Tals,
als kalte Quelle treibe ich im Wind,
feucht fall ich in die Blüten
als ein Tropfen,
um den sie faulen
wie um einen Sumpf.
Ich bin das Immerzu-ans-Sterben-Denken.

Ich fliege, denn ich kann nicht ruhig gehen,
durch aller Himmel sichere Gebäude
und stürze Pfeiler um und höhle Mauern.
Ich warne, denn ich kann des Nachts nicht schlafen,
die andern mit des Meeres fernem Rauschen.
Ich steige in den Mund der Wasserfälle,
und von den Bergen lös ich polterndes Geröll.

Ich bin der großen Weltangst Kind,
die in den Frieden und die Freude hängt
wie Glockenschläge in des Tages Schreiten
und wie die Sense in den reifen Acker.

Ich bin das Immerzu-ans-Sterben-Denken.

Entfremdung

In den Bäumen kann ich keine Bäume mehr sehen.
Die Äste haben nicht die Blätter, die sie in den Wind halten.
Die Früchte sind süß, aber ohne Liebe.
Sie sättigen nicht einmal.
Was soll nur werden?
Vor meinen Augen flieht der Wald,
vor meinem Ohr schließen die Vögel den Mund,
für mich wird keine Wiese zum Bett.
Ich bin satt vor der Zeit
und hungre nach ihr.
Was soll nur werden?

Auf den Bergen werden nachts die Feuer brennen.
Soll ich mich aufmachen, mich allem wieder nähern?

Ich kann in keinem Weg mehr einen Weg sehen.

Čas na úvěr

P R O M L O U V A T T E M N Ě

Jako Orfeus hraju
smrt na struně života
a do krásy země
i tvých očí, jimž je poručeno nebe,
umím promlouvat jedině temně.

Nezapomeň, žes i ty náhle,
onoho jitra, kdy tvé lůžko
smáčela rosa a na srdci
ti dosud dřímala mučenka,
spatřil, jak se kolem
valí temný proud.

Strunu mlčení
napjatou na vlně vzedmuté krve
dotkla jsem se tvého znějícího srdce.
Tvá kadeř změnila se
ve vlasy nočních stínů,
černé pápěří temnot
ti posněžilo tvář.

O D R O Č E N Ý Č A S

Přijdou krušné chvíle.
Čas do odvolání odročenej
vyvstává na obzoru.
Brzy si zašněruješ střevíce
a psy zaženeš nazpět do dvorů.
Neboť rybí vnitřnosti
vychladly ve větru.
Svíce lupin skomírají.
Očima pátráš v mlze:
Čas do odvolání odročenej
vyvstává na obzoru.

Na druhém břehu ti tone milenka v písku,
stoupá jí k vlajícím vlasům
a vpadá do slov,
přikazuje mlčet,
shledává ji smrtelnou
a svolnou k loučení
po každém objetí.

Neohlížej se.
Zašněruj střevíce.
Zažeh psy nazpět.
Zanes ryby k moři.
Zhasni lupiny!

Přijdou krušné chvíle.

K O L O B Ě H

Láska v svém tanci někdy strne,
vpijem se do očí vyhládlých
a náhle hledíme lásce
hluboko do očí vychladlých.

Z kráteru sopky ovál
nám řasy mrazivý dech;
hrozivé prázdno jen jednou
ztajilo na chvíli dech.

Viděli jsme ty mrtvé oči
a nezapomenem jaktěživ.
Všechno tu přetrvá láska
a nás nepozná jaktěživ.

P O S E L S T V Í

Z mrtvolně vlahého předsálí nebes stoupá slunce.
Nedlí tu nesmrtelní,
jen padlí, proslýchá se.

A lesk hniloby nedbá. Naše bohyně
Historie nám opatřila hrob,
z něhož se nekoná žádné zmrtvýchvstání.

V E L K Ý N Á K L A D

Už nalodili velký náklad léta,
loď slunce čeká plavba do dalek,
když do zad se ti zaťal rackův skřek.
Už nalodili velký náklad léta.

Loď slunce čeká plavba do dalek
a na rty figur zdobících příď lodi
lemuří smích se nepokrytě vloudil.
Loď slunce čeká plavba do dalek.

Když do zad se ti zaťal rackův skřek
a výzva klesnout ze západu zazní,
vidoucí toneš ve světelné lázni,
když do zad se ti zaťal rackův skřek.

Z M O N O L O G U
K N Í Ž E T E M Y Š K I N A
K B A L E T N Í
P A N T O M I M Ě I D I O T

I. Myškin vypráví o popravě

Ke každé ze svých chvil přičítám chvíli cizí,
chvíli člověka, kterého v sobě nosím
po všech ten čas, v skrytu, nepřestajně,
a k tomu jeho tvář v onom okamžiku,
na kterou co živ budu nezapomenu.

(Nebyla to tvář večer dozralá z nitra!)

Pokrytá jíním žalární noci,
mrazivě zelená povlává jitra vstříc
s mřížemi na očích, které bývaly
přece otevřené nebi.

Chladnými chodbami končetin odkráčel vězňův spánek.
Kročeje žalárníka se mu rozléhají hrudí.
Klíč odemká zámky jeho vzdechů.

Jelikož nemá slova,
ježto ho nechápe nikdo,
přinášejí mu chléb s vínem
a provozují na něm lásku k bližnímu.

On je však pohroužen
do ceremonií oblékání
a nechápe skutky dobročinnosti
ani veškerou bezostyšnost
toho, co bylo nařízeno.

Teprv teď začíná dlouhý život –
dveře se rozlétnou a nezapadnou,
ulice ústí do dalších ulic
a vzduté hlasy všeho lidu
ho ženou o překot
na břeh krvavého moře
napájeného
rozsudky smrti
zločinných
soudů celého světa.

Je tu však srozumění mezi námi
a rozsudkem, který rovněž praví,
že tento muž s naprosto pravdivou tváří
dospěje k oné jediné pravdě dřív,
než položí hlavu na špalek
(i když je bledý
a nepohnutý
a to, nač myslí,
je možná bezvýznamné, když vidí
jen rezavý knoflík
katovy kazajky).

Je tu i srozumění mezi námi
a odsouzcením, neboť nás dokázal přesvědčit,
že vraždu, kterou chystáme,
i vraždu pro nás zchystanou
předchází pravda.
A kdosi tu přede mnou leží
a já před kýmsi stojím
se všemi možnostmi pro tuto pravdu
a s odvahou k tomu, aby ona žila
a my zemřeli.

Ovšem ve své smrtelnosti
jsem zcela nepoučitelný,
jedině snad v oné chvíli,
o které mluvím,
ale v tu chvíli bych
už neměl víc co říct.

Vzývání Velkého vozu

C U R R I C U L U M V I T A E

Dlouhá je noc,
dlouhá pro muže,
co nemůže zemřít, dlouze
ve světle luceren těká
očima zamženýma
výpary kořalek, pach
mokrého masa za nehty
ho vždycky neotupí, ach Bože,
dlouhá je noc.

Nedočkám se bílých vlasů,
neboť jsem se vydral z klína strojů,
Růženka mi pomazala čelo a kadeře
šmírem, zardousili jí sestru,
bělostnou Sněhurku. Já, pohlavár,
jsem však procházel městem
o desetkrát sto tisíci duších
a šlapal po duších-sviňkách pod nebem z kůže,
z něhož viselo desetkrát sto tisíc
vyhaslých dýmek míru. Často jsem
zatoužil po božském klidu
a lovištích plných
bezmocného kvilu
mých přátel.

Nohy roztažené, křídla rozepjatá,
tak se nade mnou mládí rozkročilo,
a pak to šlo dál, mrvou, jasmínem,
k obludným nocím plným tajemství
druhé odmocniny, báj smrti
mi každou chvíli dýchá do oken,
vlčí mlčí mi dejte a do hrdla
vlejte smích generací předků,
když nad folianty padám do spánku,
do snu, plného zahanbení,
že nejsem ten pravý pro myšlenky,
že si pohrávám s třásněmi,
z kterých se splétají hadi.

I naše matky snily
o budoucnosti svých mužů –
zjevovali se jim mocní,
revoluční a osamělí,
přítom v zahrádce po mši
schýlení nad ohnivým býlím,
za ruku užvatlané
dítě lásky. Můj smutný otče,
proč jste tenkrát mlčeli
neschopni domyslet?

Ztracený v ohňostroji palby
za noci u dělové hlavně,
která nepálí, ta noc je
proklatě dlouhá, v žlučovitém přísvitě,
v slivkách žloutenkovité luny
se ženou kolem
(a tomu nezabráním)
stopou snu o moci
sáně s příkrášenou historií.
Já bděl, já nespal: v ledu
mezi kostlivci jsem hledal cestu,
domů se vrátil, břečtanem
ovinul ruce i nohy
a drobty slunce bílil ruiny.
Slavné svátky jsem světil
a chléb lámal
až po důkřívání.

V napařujících se časech
musíme tékat od jednoho světla k druhému,
ze země do země, pod obloukem duhy,
hrot kružítka v srdci,
poloměrem noc. Zeje dokořán.
Z hor je vidět jezera,
v jezerech hory
a v křeslech oblak
se houpou zvony
jednoho světa. Čí je to svět,
mám zakázáno vědět.

Stalo se jednoho pátku –
kdy jsem se postil o život,
vzduch krápal citronovou šťávou
a v patře mi uvízla zabodnutá kůstka –
že jsem z rozprostřené ryby
vyňal prsten, který vhodili
do proudu noci
při mém narození.
Do noci jsem ho vrátil zpátky.

Ach, nemít tu smrtelnou úzkost!
Kdybych měl slovo
(nemnul se s ním),
neměl bodláčí v srdci
(vydal ze sebe slunce),
neměl lačnost v hrdle
(nepil divou vodu),
nerozevřel bych řasy
(a neviděl provaz).
Vlečou pryč nebe?
Kdyby mě nenesla země,
dávno bych tiše ležel,
kde mě chce mít noc,
než nozdry vzduje
a kopytem máchne
zas k dalším ranám.
Co znám kromě ran?
Nekonečná noc.
Den mi není dán.

V Y J E V M I, L Á S K O

Tvůj klobouk smeká, větrem unášen,
tvá nepokrytá hlava mraky uhranula,
tvé srdce si jinam pospíšilo,
tvá ústa si nové řeči přivtělují,
bojínek se šíří vůkol po kraji,
léto rozžihá a zhaší hvězdy aster,
zvedáš tvář, jsi pyrem oslepená,
jsi smích i pláč, jsi i svá vlastní zkáza,
co se ti vlastně ještě může stát –

Vyjev mi, lásko!

Páv rozprostírá chvost v slavnostním úžasu,
holub načepýřil pérový límec,
vzduch se nadouvá přetlakem vrkání,
kačer káchá, z divokého medu
celý kraj ochutnal a i v usedlém parku
každý záhon vroubí zlatý pel.

Zardělá rybka hejno předhonila,
průrvami klesá na lože z korálů.
Při hudbě stříbrných písků tančí plachý škorpión.
Chrobák už zdálky větrí svoji krásku,
mít jeho smysly, i já bych cítila,
že pod krunýřem třpytí se jí křídla,
a šla bych za ní světa kraj až k jahodiní!

Vyjev mi, lásko!

Voda dokáže mluvit lidskou řečí,
vlna bere vlnu za ruku,
ve vinici bobtná hrozen, puká a padá.
Jak bezelstně vylézá hlemýžď z ulity!

I kámen dokáže obměkčit kámen!

Vyjev mi, lásko, co mi není zjevné:
mám po ten krátký hrůzoplýný čas
jen s myšlenkami obcovat a sama
nic milého neznat a nečinit?
Musíme myslet? Postrádá nás někdo?

Říkáš, že někdo jiný na nás spoléhá...
Nic nevysvětluj. Vidím salamandra,
jak projde každým ohněm.
Neštev ho hrůza a nic ho nebolí.

M R T V Ý P Ř Í S T A V

Zplihlé vlajky na stožárech visí
v barvách, které nemá žádný stát,
vlají hvězdám, zaneseným bahnem,
luně, která do koše šla spát.

Vodní svět z dob prvních mořeplavců!
Vlny každou cestu zahltí,
shůry krápour světla vzdušných dálnic,
vede tudy jejich nová síť.

Vody občas zalistují v biblích,
střelka kompasu noc ovládla.
Zlato ze snů zvolna vymývá se,
pozůstalost moří připadla.

Žádná zem už není nedostupná!
Námořníci končí s latinou,
neboť všichni skvělí průkopníci
ve stojatých vodách zahynou.

PÍSNĚ NA ÚTĚKU (výběr)

VI

V lásce vzdělávána
desetitisíce knih,
školená předáváním
gest sotva pozměnitelných
a přísah bláznivých –

ale zasvěcena
do lásky až tady –
když stekla láva
a její dech nás ovál
na úpatí hory,
když vysílený kráter
konečně vydal klíč
k těmto uzamčeným tělům –

Vstoupili jsme do zakletých sálů
a svítili si v temnotách
špičkami prstů.

XV

Láska má svůj triumf a má ho také smrt,
čas a čas potom.
My nemáme nic.

Jen souhvězdí, co kolem zapadají. Odlesk, mlčení.
Ale píseň zpod prachu
nás pak přesáhne.

Pozdější básně

L Á S K A : T E M N Ý S V Ě T A D Í L

Král temnot tasil svoje dravčí drápy,
po dráze deset bledých lun štve vpřed,
tropickým deštům despoticky vládne.
Z druhého konce se ti jeví svět!

Kde pobřeží jsou zlata, slonoviny,
připlouváš k jeho ústům jako host.
Tam ale ležíš stále na kolenou,
vydána v jeho milost, nemilost.

Nařídil velký obrat o polednách.
Báň vzduchu puká – azurový střep,
klokotem slunce v mělku vaří rybu,
buvolím stádům v stopách sálá step.

Jdou karavany slepě do záhrobí,
důtkami žene duny pouští pán,
chce vidět, jak máš nohy v jednom ohni,
jak rudý písek prosakuje z ran.

Je po tvém boku, skvoucí, skrytý v srsti.
Teď lapil tě a sítí ovíjí.
Liány lany oplétají ledví,
kapradí krutě krouží po šíji.

Z každého kouta džungle: vzdechy, křik
Pozdvihl fetiš. Nastal konec slov.
Sladká dřeva se dotkla temných bubnů
Místo tvé smrti. Hledíš na svůj rov.

Hle, gazely se lehce nesou vzduchem,
roj datlí zůstal na půl cesty stát!
Všechno je tabu: půda, plody, proudy..
Z paže ti visí chromovaný had.

Z královských dlaní kloužou insignie.
Jdi jaseš v bludu, zdob se korály!
Snad, sama v skrytu, zbavíš říši krále,
když to, co skrývá, se ti odhalí.

Vše na rovníku překračuje meze.
V prostoru lásky sám dlí jaguár.
Z údolí smrti až sem doputoval
a cípek nebes drásá jeho spár.

Č E C H Y L E Ž Í U M O Ř E

Když domy jsou zde zelené, překročím ještě práh.
Když mosty se zde nechvějí, naleznu pevný bod.
Marná-li navždy lásky snaha, pak tady promarním ji ráda.

A nejsem-li to já, pak je to někdo skoro jako já.

Zde se mnou slovo hraničit smí v pokoji a míru.
Když Čechy leží u moře, uvěřím ještě mořím.
Jestliže mořím uvěřím, pak začnu doufat v zem.

A jsem-li to já, pak je to každý, kdo je tolik co já.
Já pro sebe nic nežádám. Chci už jen ke dnu jít.

Padnout až na dno moře, kde naleznu zas Čechy.
Zdeptaná, zbitá, na dně, procítám bez obav.
Nyní to do dna znám a nemůžu se zmarnit.

Přistupte blíž, vy Češi, matrózi, přistavní děvky, vy
všichni
nezakotvenci. Netoužíte být bohémy, vy z Ilýrie,
vy z Verony a Benátek? Hrajte své komedie k smíchu

a přitom k pláči. Zmylte se nastokrát, jak já
se mýlila a v zkouškách neobstála,
a přece obstála, poprvé, pokaždé.

Jak obstály i Čechy a v jeden krásný den
je obdařili mořem – teď leží u vody.

Já ještě hraničím se slovem, s druhou zemí,
hraničím, zlehýnka, teď se vším čím dál víc,

já bohém, tulák, Čech, co nemá nic a nic ho nedrží,
než schopnost vidět z moře, jež je sporné, svou vyvolenou
zemí.